

Doğu Asya'dan Hint-Pasifik'e: Japonya'nın Savunma Doktrinindeki Dönüşüm ve Türkiye ile Büyüyen Güvenlik Ortaklığı

Japonya'nın savunma politikası son yıllarda sessiz fakat kapsamlı bir dönüşüm geçiriyor. İkinci Dünya Savaşı sonrasında şekillenen pasifist güvenlik anlayışının hukuki sınırları korunurken Tokyo; savunma kapasitesini artırma, caydırıcılığını güçlendirme ve güvenlik ortaklıklarını çeşitlendirme yönünde daha aktif bir çizgiye ilerliyor.

Bu dönüşüm yalnızca Japonya'nın yakın çevresindeki tehditlerle sınırlı değil. Tokyo, güvenlik perspektifini Doğu Asya'dan Hint-Pasifik'e, oradan da Euro-Atlantik güvenlik alanına uzanan daha geniş bir çerçevede ele alıyor. Türkiye ile gelişen savunma ve güvenlik ilişkileri de bu yeni stratejik yaklaşımın dikkat çekici boyutlarından birini oluşturuyor.

Japonya savunmasında yeni dönem

Japonya'nın savunma politikasındaki en önemli değişim, yalnızca mevcut saldırıları karşılamaya dayalı bir anlayıştan daha güçlü bir caydırıcılık modeline geçiştir. Çin'in askerî kapasitesindeki artış, Tayvan Boğazı'ndaki gerilim, Doğu Çin Denizi'ndeki rekabet, Kuzey Kore'nin füze programı ve Rusya'nın Asya-Pasifik'teki askerî faaliyetleri Tokyo'nun savunma planlamasını doğrudan etkiliyor.

Japonya'nın 2022'de kabul ettiği Ulusal Güvenlik Stratejisi ve Ulusal Savunma Stratejisi, bu değişimin temel çerçevesini oluşturdu. Belgelerde stand-off savunma kapasitesi, entegre hava ve füze savunması, insansız sistemler, uzay, siber alan, elektromanyetik harp, komuta-kontrol ve istihbarat gibi alanlar önceliklendirildi.

Japonya Savunma Bakanlığı'nın 2025 Savunma Beyaz Kitabı, geleceğin savunma kapasitesini yedi temel başlıkta ele alıyor:

- Stand-off savunma kapasitesi.
- Entegre hava ve füze savunması.
- İnsansız sistemlere dayalı savunma kapasitesi.
- Farklı harekât alanlarının birlikte kullanılması.
- Komuta-kontrol ve istihbarat işlevleri.
- Hızlı konuşlanma ve sivil koruma.
- Sürdürülebilirlik ve dayanıklılık.

Bu çerçevede karşı saldırı kapasitesi de caydırıcılığın önemli unsurlarından biri olarak görölüyor. Japon hükümeti, bu kapasitenin önleyici saldırı anlamına gelmediğini; yalnızca Japonya'ya yönelik silahlı bir saldırı gerçekleşmesi halinde, anayasal ve hukuki sınırlar içinde, saldırının devamını önlemek için gerekli en düşük seviyedeki meşru müdafaa tedbiri olduğunu vurguluyor.

Buradaki kritik nokta, Japonya'nın tamamen saldırgan bir askerî doktrine yönelmesi değil. Tokyo hâlâ savunma odaklı ve hukuki sınırlara bağlı olduğunu savunuyor. Ancak füze teknolojilerinin gelişmesi, hipersonik silahlar, insansız sistemler ve siber saldırılar gibi tehditler, yalnızca gelen saldırıyı durdurmaya dayalı savunma anlayışının yetersiz kalabileceği düşüncesini güçlendiriyor.

Yapay zekâ ve insansız sistemler

Japonya'nın savunma dönüşümünün en görünür alanlarından biri insansız sistemler ve yapay zekâ teknolojileri. 2026 Savunma Beyaz Kitabı, “yeni savaş biçimleri” arasında insansız

sistemlerin kitlesel kullanımına ve uzun süreli çatışmalara özel önem veriyor. Japonya ayrıca savunma üretim altyapısını, teknoloji kapasitesini ve tedarik zincirlerinin dayanıklılığını güçlendirmeyi hedefliyor.

Tokyo'nun planlarında insansız hava araçları, insansız su üstü araçları ve insansız su altı araçlarının birlikte kullanılması öne çıkıyor. Japonya, 2027 mali yılı içinde “Synchronized, Hybrid, Integrated and Enhanced Littoral Defense” adı verilen SHIELD sistemini oluşturmayı hedefliyor. Bu sistemin kıyı savunmasında çok sayıda düşük maliyetli insansız platformun birlikte kullanılmasına dayanması planlanıyor.

Bu yaklaşım, Japonya'nın güvenlik ortamıyla doğrudan bağlantılı. Japonya'nın uzun kıyı şeridi, ada coğrafyası ve deniz ulaştırma hatlarına bağımlılığı, kıyı gözetleme ve erken uyarı sistemlerini kritik hale getiriyor. İnsansız araçlar ise geniş alanların gözetlenmesi, riskli bölgelerde devriye, hedef tespiti ve lojistik destek gibi görevlerde insan kaynağı üzerindeki baskıyı azaltabilir.

Japonya açısından bu teknolojiler yalnızca askerî kapasite artışı anlamına gelmiyor. Ülkenin yaşlanan nüfusu ve savunma personeli temininde yaşadığı zorluklar da insansız sistemlere yönelimi hızlandırıyor. Nitekim Japonya Savunma Bakanlığı bünyesindeki çalışmalar, yapay zekânın komuta-kontrol süreçlerinde ve insansız platformlarda kullanımını artırmaya odaklanıyor.

Doğu Asya'dan Hint-Pasifik'e

Japonya'nın dönüşümünü yalnızca Çin'e karşı silahlanma şeklinde okumak eksik kalır. Asıl değişim, Tokyo'nun kendisini daha geniş bir Hint-Pasifik güvenlik mimarisinin parçası olarak konumlandırmasında görülüyor.

Japonya'nın “Özgür ve Açık Hint-Pasifik” vizyonu; deniz yollarının güvenliği, hukukun üstünlüğü, bölgesel istikrar ve ortak ülkelerle savunma ilişkilerinin geliştirilmesi gibi başlıkları kapsıyor. Tokyo, güvenliğin yalnızca ulusal sınırlar içinde sağlanamayacağını değerlendiriyor.

Bu nedenle Japonya;

- Avustralya ve Hindistan'la savunma ilişkilerini geliştiriyor.
- Güney Kore, Filipinler ve Güneydoğu Asya ülkeleriyle askerî temaslarını artırıyor.
- NATO ile siber güvenlik, uzay, birlikte çalışabilirlik ve savunma sanayii alanlarında daha yakın bir diyalog kuruyor.
- NATO'nun Hint-Pasifik ortakları olan IP4 ülkeleriyle koordinasyonu güçlendirmeye çalışıyor.

Japonya'nın NATO ile ilişkilerinde temel yaklaşım, Euro-Atlantik ve Hint-Pasifik güvenlik alanlarının birbirinden ayrı düşünülmemeyeceği yönünde. Japonya Savunma Bakanlığı, bu iki

bölgedeki güvenlik gelişmelerinin birbirini etkilediğini ve caydırıcılığın güçlendirilmesi için daha yakın iş birliği gerektiğini belirtiyor.

Ankara'da Japonya-Türkiye teması

Bu stratejik çerçevede Türkiye, Japonya açısından giderek daha fazla önem kazanıyor.

Japonya Savunma Bakanı Shinjiro Koizumi'nin 7 Temmuz 2026'da Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi kapsamındaki temasları, iki ülke arasındaki savunma ilişkisinin geldiği noktayı göstermesi bakımından dikkat çekiciydi. Koizumi ile Türkiye'nin Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler arasındaki görüşmede, savunma iş birliği ve askerî değişim faaliyetlerinin istikrarlı biçimde geliştiği ifade edildi.

Taraflar üst düzey karşılıklı ziyaretleri, birlikler arası temasları ve savunma ekipmanı ile teknoloji iş birliğini memnuniyetle karşıladı. Ayrıca 2012 yılında imzalanan Savunma İş Birliği ve Değişimleri Niyet Beyanı'nın genişletilmesi ve yeni bir savunma iş birliği ve değişim mutabakatı hazırlanması yönünde ilerleme sağlandı.

Bu gelişme, ilişkilerin sembolik diplomatik temasların ötesine geçtiğini gösteriyor. Çünkü iki ülke arasındaki savunma diyalogu yalnızca bakanlar düzeyindeki görüşmelerden ibaret değil; askerî makamlar, birlikler ve savunma sanayii kurumları arasında daha düzenli temaslara dönüşüyor.

2025'te Japonya Savunma Bakanı Gen Nakatani'nin Türkiye ziyareti sırasında da somut iş birliği alanlarının belirlenmesi ve savunma sanayii kuruluşları arasındaki temasların artırılması konusunda mutabakat sağlanmıştı. Taraflar, savunma ekipmanı ve teknoloji iş birliğini geliştirilmesi gereken başlıklar arasında değerlendirmişti.

Bu süreç, 2026 yılında da askerî diyalog ve kara kuvvetleri arasındaki temalarla devam etti. Dolayısıyla Türkiye-Japonya savunma ilişkilerinde artık tekil ziyaretlerden ziyade, giderek kurumsallaşan bir istişare sürecinden söz etmek mümkün.

Savunma sanayii ortaklığı

Türkiye-Japonya ilişkilerinde önümüzdeki dönemin en dikkat çekici başlıklarından biri savunma sanayii olabilir.

Türkiye son yıllarda insansız hava araçları, deniz platformları, elektronik harp, hava savunma ve farklı savunma teknolojilerinde önemli bir üretim kapasitesi geliştirdi. Japonya ise bölgesel güvenlik tehditleri, personel kısıtları ve yeni savaş teknolojileri nedeniyle insansız sistemlere, yapay zekâya ve düşük maliyetli platformlara daha fazla yöneliyor.

Bu iki eğilim arasında dikkat çekici bir kesişim alanı bulunuyor.

Japonya'nın SHIELD sistemi kapsamında çok sayıda insansız hava, deniz üstü ve denizaltı platformunu kullanmayı planlaması, Türkiye'nin İHA ve insansız sistemler alanındaki tecrübesini Tokyo açısından daha önemli hale getirebilir. Japonya'nın 2026 mali yılı savunma planlarında da insansız savunma kapasitesinin güçlendirilmesi için kaynak ayrıldığı görülüyor.

Türkiye açısından Japonya ise elektronik, haberleşme, sensör, malzeme ve ileri üretim teknolojileri bakımından tamamlayıcı bir ortak olabilir. Kullanıcının paylaştığı savunma sanayii sunumunda da iki ülkenin özellikle İHA, karşı-İHA, elektronik sistemler, haberleşme ve sensör teknolojileri alanlarında ortak çalışma potansiyeline dikkat çekiliyor.

Savunma Sanayii Başkanı'nın Haziran 2026'da Tokyo'ya savunma sanayii alanında ikili temaslarda bulunmak üzere gerçekleştirdiği ziyaret, bu alandaki gündemin daha görünür hale geldiğini gösteriyor.

Bununla birlikte iş birliğinin yalnızca ürün alım-satımı şeklinde ilerlemesi iki ülkenin potansiyelini sınırlayabilir. Daha kapsamlı bir ortaklık için şu alanlar değerlendirilebilir:

- Ortak araştırma ve geliştirme projeleri.
- İnsansız hava, deniz üstü ve denizaltı sistemlerinde teknoloji paylaşımı.
- Elektronik harp, sensör ve haberleşme sistemleri.
- Savunma üretim zincirlerinin birbirine bağlanması.
- Personel eğitimi ve teknik uzman değişimi.
- Üçüncü ülkelerde ortak projeler geliştirilmesi.

İstanbul'da düzenlenen savunma fuarı kapsamında Japon ve Türk şirketleri arasında gerçekleştirilen eşleştirme toplantıları da bu potansiyelin özel sektör boyutunu ortaya koyuyor. Paylaşılan sunuma göre toplantılara 10'dan fazla Japon ve yaklaşık 30 Türk şirketi katıldı; İHA, karşı-İHA ve elektronik sistemler alanlarında iş birliği ihtimalleri değerlendirildi.

SETA ve ORSAM perspektifi

Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının çalışmaları, Türkiye-Japonya ilişkisinin yeni olmadığını; ancak bugün farklı bir stratejik zemine taşındığını gösteriyor.

SETA tarafından Tokyo'da düzenlenen "Değişen Dünyada Türk Dış Politikası – Küresel Zorluklar ve Bölgesel Tehditlerle Mücadele" başlıklı panelde, Türkiye ve Japonya'nın farklı coğrafyalarda bulunmalarına rağmen küresel iş birliği bakımından önemli bir potansiyele sahip olduğu vurgulanmıştı. Panelde iki ülke arasındaki tarihî ve kültürel bağların yanı sıra, değişen dünya düzeninde stratejik iş birliği imkânları da ele alınmıştı.[Attachment]

Bu yaklaşım, Türkiye-Japonya ilişkilerinin yalnızca ekonomik ilişkiler veya tarihsel dostluk üzerinden değerlendirilmemesi gerektiğini gösteriyor. İki ülke arasındaki ortaklık, değişen güvenlik ortamıyla birlikte teknoloji, savunma sanayii ve çok taraflı güvenlik diplomasisi alanlarına doğru genişleyebilir.

ORSAM'ın Türkiye-Japonya ilişkilerine yönelik değerlendirmelerinde de iki ülkenin bölgesel ve küresel meselelerdeki iş birliği potansiyeline dikkat çekilmişti. Japonya'nın "proaktif barışa katkı" yaklaşımı ile Türkiye'nin farklı bölgelerdeki diplomatik ve güvenlik kapasitesi arasında kesişen alanlar bulunuyor. Bu kesişim, özellikle deniz güvenliği, afet yönetimi, askerî eğitim ve savunma teknolojileri alanlarında daha somut hale gelebilir.

Yeni güvenlik denkleminde Türkiye

Türkiye'nin Japonya açısından önemini yalnızca Hint-Pasifik'in dışında bulunan bir NATO ülkesi olarak değerlendirmek yeterli değil.

Türkiye; Karadeniz, Akdeniz, Kafkasya, Orta Doğu ve Avrupa arasında uzanan jeopolitik kuşağın merkezinde bulunuyor. Japonya ise Çin, Kuzey Kore ve Rusya gibi aktörlerin etkili olduğu bir güvenlik çevresinde hareket ediyor.

İki ülkenin tehdit algıları aynı değil. Türkiye'nin güvenlik öncelikleri ile Japonya'nın güvenlik öncelikleri arasında önemli farklılıklar bulunuyor. Bu nedenle Türkiye-Japonya ilişkisini klasik anlamda bir ittifak olarak tanımlamak doğru olmaz.

Bununla birlikte ortak çıkar alanları giderek genişliyor:

- Deniz güvenliği.
- Savunma teknolojileri.
- İnsansız sistemler.
- Siber güvenlik ve uzay.
- Afet yönetimi.
- Askerî eğitim.
- NATO-IP4 diyalogu.
- Savunma sanayii ve tedarik zincirleri.

2026 NATO Ankara Zirvesi, bu ilişkinin daha geniş bir çerçevede değerlendirilmesi gerektiğini gösterdi. Japonya'nın NATO ortaklarıyla Ankara'da aynı güvenlik gündemi etrafında buluşması, Türkiye'nin Tokyo ile ilişkisini yalnızca ikili diplomasi bağlamından çıkararak Euro-Atlantik ve Hint-Pasifik güvenlik alanlarını birbirine bağlayan daha geniş bir stratejik bağlama taşıyor.

Sonuç: Dostluktan ortak kapasiteye

Türkiye ve Japonya arasındaki ilişkilerin tarihsel arka planı güçlü. Ertuğrul Fırkateyni'nden bugüne uzanan dostluk, iki ülke arasındaki ilişkilerin önemli bir temelini oluşturuyor. Ancak günümüzde yalnızca tarihsel dostluk üzerinden hareket etmek yeterli değil.

Uluslararası güvenlik mimarisi değişiyor. Japonya savunma doktrinini yeniden şekillendiriyor, Hint-Pasifik'teki ortaklıklarını genişletiyor ve NATO ile daha yakın ilişkiler kuruyor. Türkiye ise NATO içindeki konumunu korurken savunma sanayii kapasitesini ve stratejik özerkliğini artırıyor.

Bu iki dönüşümün kesiştiği noktada Türkiye-Japonya güvenlik ilişkileri için yeni bir alan ortaya çıkıyor.

2025'te başlayan savunma sanayii ve teknoloji temaslarının 2026'da askerî diyalog, kara kuvvetleri iş birliği ve savunma bakanları düzeyindeki görüşmelerle devam etmesi, ilişkilerin daha kurumsal bir zemine taşındığını gösteriyor. Ancak bu sürecin kalıcı bir stratejik ortaklığa dönüşebilmesi için siyasi iradenin yanı sıra kurumsal mekanizmaların da güçlendirilmesi gerekiyor.

Önümüzdeki dönemde asıl soru, bu ilişkinin ne kadar ileri taşınabileceği olacak. Ankara ve Tokyo savunma sanayii temaslarını ortak üretim, araştırma-geliştirme, eğitim ve uzun vadeli teknoloji projelerine dönüştürebilirse, Türkiye-Japonya ilişkileri yalnızca iki ülkenin ikili ilişkileri açısından değil, Hint-Pasifik ile Euro-Atlantik güvenlik alanlarının birbirine bağlandığı yeni dönemin dikkat çekici ortaklıklarından biri haline gelebilir.

Japonya'nın Doğu Asya'dan Hint-Pasifik'e uzanan stratejik dönüşümü devam ederken Türkiye'nin rolü de yalnızca coğrafi konumuyla değil, savunma kapasitesi ve NATO içindeki konumuyla yeniden anlam kazanıyor. Bu nedenle Ankara-Tokyo hattı, önümüzdeki yıllarda daha yakından izlenmesi gereken güvenlik ortaklıklarından biri olacaktır.

Kullanılan kaynaklar

1. *Japan Ministry of Defense, Defense of Japan 2026 – Digest.*
2. *Japan Ministry of Defense, Defense of Japan 2025.*
3. *Japan Ministry of Defense, National Defense Strategy.*
4. *Japan Ministry of Defense, Japan–Türkiye Defense Ministerial Meeting, 7 July 2026.*
5. *Japan Ministry of Defense, Defense Minister Nakatani’s Visit to Türkiye, August 2025.*
6. *Japan Ministry of Defense, Japan–Türkiye Defense Ministerial Meeting, August 2025.*
7. *Japan Ministry of Defense, Japan–NATO Cooperation and Euro-Atlantic–Indo-Pacific Security.*
8. *Savunma Sanayii Başkanlığı, Türk Savunma Sanayiinde Bu Hafta Neler Oldu?, 22 Haziran 2026.*
9. *SETA, G-20 Zirvesi Türkiye ve Japonya için Bir Fırsat, 26 Haziran 2019.*
10. *Japonya’da savunma sanayii ve Türkiye ile iş birliği üzerine hazırlanmış sunum, Japonya Savunma Sanayiinde Türkiye ile İşbirliği.*

Berfin Hançoban SvS Stajyer